

108129
XXXI.

1934. JAN.—FEBRUÁR

1. szám (296)

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET ÉS MUZEUMÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

SZERKESZTI:

DR. FERENCZI SÁNDOR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KIADJA AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET

CLUJ, 1934.

Egyes szám ára 20 lei.

cl. 41 88

TARTALOM:

	Oldal
<i>Dr. Szádeczky K. Gyula</i> : A Bükk geológiájának váza	1—2
<i>Teleki Arvéd gróf</i> : Szízesi emlékeimből	3—8
<i>Dr. Tulogy János</i> : A cortinai Nemzetközi Turista Kongresszus	9—13
<i>Brutsy László</i> : Adatok a szízes történetéhez Erdélyben	14—15
<i>Szerkesztő</i> : Természeti emlékekről megjelent törvény	16
<i>Bacsoni G.</i> : Téli levél az Öreg-Havasról.	17—18
<i>Szolnoky Gyula</i> : Egy pár szó a turistaság szervezéséről	20
Turista egészségtan	21

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:

Az Erdélyi Kárpát Egyesület ügyvitele	18—19
--	-------

FOTÓSZAKOSZTÁLY:

Fotóverseny és kiállítás	22—24
---------------------------------	-------

VEGYES:

Pótlás a legújabb „Cluji Kalauz”-hoz. A sí magyar elnevezése ...	24
--	----

AZ „ERDÉLY” SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA:

*Dr. Tulogy János, Dr. Roska Márton, Dr. Balogh Ernő, Merza Gyula, Orosz Endre
Kelemen Lajos, Balázs Ernő.*

AZ „ERDÉLY”

az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadásában jelenik meg évenként 6 számban, két havonként másfél ívnyi terjedelemben. Az Erdélyt az Egyesület alapító és rendes tagjai tagdíj fejében kapják. Előfizetési ára nem tagoknak 120 lei. Egy-egy füzet ára 20 lei.

Előfizetők, lakáscímek, kéziratok és a folyóirat igénybe vételére vonatkozó tudakozódások az Erdélyi Kárpát-Egyesület titkári hivatalához (Cluj, Str. Matei 3.) Kárpát-Múzeum intézendők. Egyelőre csak rövidebb dolgozatok közreadását eszközölhetjük.

A BUKURA TÓ ÉSZAK FELŐL NEZVE.
Dr. Balogh E. felvétele.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

A Bükk geológiájának váza.

Irta Dr. Szádeczky K. Gyula.

Folyóiratunk utóbbi száma kellően méltatta a Cluj déli oldalán emelkedő Bükk vonzó szerepét városunk turistáira. Egyesületünk érdemes elnöke Dr. Páter Béla kiemelte ennek igazi lényegét: a remek kilátásokat Cluj közeli és távoli vidékére, az illatos növényeket, amelyek gyönyörködtetnek és balszamossá teszik a tiszta levegőt, amire olyan nagy szükségünk van.

Azok számára, akik ezen a hozzánk közelebb eső szerves, élő világon túl, amelynek mi is tagja vagyunk, a felületes vizsgálódásnál élettelennek, változatlanul látszó, szilárd földkéregre is kíváncsiak, amelyik hordja és táplálja a szerves életet, adja a szép kilátásokat: álljon itt ez a rövid vázlat.

A geologus kutató szeme előtt Földünk holtnak látszó testében egy minden képzeletet felülmúló, hatalmas élet szerves működése bontakozik ki. Ennek az életnek változatos sorozata hozta létre azokat a körülményeket, amelyek a mi életünknek, a „szerves világnak” kifejlődését lehetővé tették.

A Föld életküzdeme lényegében a mélybe szorult ősi tüzes anyag és e kihűlt felületen, leginkább a víz közreműködésével képződött üledékes kéregrész közt folyik és legszembeszökőbben hegységek, meg tengerek létrehozásában nyilvánul meg.

Maga a Bükk-vonulat nem alkalmas arra, hogy kezdő geologus iskolája legyen. Ennek legfontosabb oka az, hogy kőzete a hegyképződés nagyon nyugtalan idejében rakódott le, amikor a tenger és szárazföld sűrűn váltakozott egymással. Az ilyen idő nem kedvező az állat- és növényéletre, ezek testének a föld kérgében való megmaradására. Már pedig a geológust a szerves maradványok vezetik legbiztosabban a kormeghatározásnál. Másrészt a kéregmozgás a Bükk rétegeinek lerakódása után is folytatódott és nagyon megzavarta ezek eredeti sorrendjét.

A Bükkön és környékén a harmadkor fiatalabb szakának, a folyóvizektől felhígított, igazi tengeri sós jellegéből sokat veszített szarmáttengernek homokos rétegeivel találkozunk legsűrűbben. Jellemző kövület a legritkább esetben fordul itt elő. Ennek az alján kavicsos homoknak a lerakása után a haldokló tenger hullámai végérvényesen el is vonultak déli irányban városunk környékéről.

A homokos szarmát-rétegeknek népszerű képződményei a „feleki

gömbök". A háborgó tenger homokja közé a sziklás partról márga, vagy egyéb mésztartalmú kőzet is sodródott. A szárazra kerülés után a felületről beszívárgó szénsavas víz feloldotta ezeknek a zárványoknak a mésztartalmát és azzal a laza homokból a mész mennyiségének megfelelő kisebb-nagyobb gömböket ragasztott össze. Ahol ezek a zárványok közel estek egymáshoz, ott a szomszédos gömbök összeragadtak, kettős feleki gömböket hozva létre.

Az alsó, durvább jellegű szarmát-homokkő alatt a mélyebb szinten igazi sósvízű helvét tengernek mélyén lerakodott nagyon finom agyag és gombostű-fejnél is kisebb globigerinák és egyéb szerves testek héjától meszes márga rétegei következnek. Ezek sorában, melyeket mezőségi rétegeknek is szoktunk nevezni, sűrűn találkoznak fehér, keményen összeálló dacittufa rétegekkel. Távoli vulkánoknak ki-robbant hamuja volt ez a dacittufa, amelyik a reá rakódott rétegek súlya és oldható kovasav-tartalmánál fogva kővé keményedett.

Ahol a vizet áteresztő homok alatt a vízhatlan agyagos réteg a felszínre kerül, ott jelennek meg a források: A Rákóczi-, Majlát-kút, stb.

A helvét-tenger agyagos lerakódásai alatt következő régibb harmadkori lerakódásokat a Bükkről Mănăstur felé folyó vizek árkaiknak szakadékaiban, legjobban a Nagy oldal (Coasta cel mare) meredek falán találjuk feltárva. Itt a tető márga- és tufarétegei alatt mihamar finom homok következik igazi tengeri kőületekkel, melyek közt legfeltűnőbbek a vastag osztrigahéj cserepein kívül a széles *Pecten solarium* füles kagylóhéjak, a *korodi rétegeknek* egyik jellegzetes képviselői. Alattuk mihamar sokkal kisebb *Corbula* kagylókban gazdag kőüledtűs homokkövek, a félig sósvízű *felső oligocénkori* tengerek lerakódásai következnek, amelyek a Pap patak jobboldali lejtőjén tovább is követhetők Cluj felé.

Mindezek a rétegek távolról sem jelentenek folytonos tengeri lerakodást. A mozgalmas időknek megfelelőleg sok hézag van közöttük. Másrészt a lerakódásuk után is tovább folytatódott a feleki hegy kiemelkedése. Ez elősegítette a homokkőnek az átbocsátott nedveségtől sikamlóssá vált helvét agyagon való lecsuszását. Egy, szinte folytonos *szakadásvonulat* szegélyezi a feleki homokfensíkot. A leszakadt tömegek elzárják alatta a vizek lefolyását, tószorozatot hoznak létre. Hasonló származásúak lehetnek azok a meredekebb szegélyű lankások is, amelyeket a Bükkbe, vagy a Felekre menet szelünk át.

Ezen tengeri üledékek alatt rejtőző *régi földkéregről* azok a legömbölyödött kavicsok és nagyobb szögletes tuskók adnak felvilágosítást, amelyeket legszembeszökőbben a legmagasabb kiemelkedések körül: Az Árpádcúcsra (Peana) vezető úton, vagy a szellicsei Magura körül és másutt is találunk, ott ahol a szakadások mentén az előnyomuló tengerek rombolásának termékei a felületre jutnak. Ezek a tenger hullámoktól görgötett kavicsok alakja különbözik a szamosmenti, lényegükben csúszás folytán képződött lapos kavicsoktól.

A feleki kavicsok, hőmpölygők és tuskók annak a felismerésére vezettek, hogy itt egy régi, a Gyalui és a Bihar tömeghez hasonló hegy roncsai vannak eltemetve.

Sízési emlékeimből.

Irtta : Teleki Arvéd gróf.

Nansen 3 évi viszontagságokkal tett útja Grönlandon keresztül 1893-tól kezdve adta talán a legnagyobb lökést a sínek Európában való elterjedésére, most olyan emberi, majdnem azt írtam emberfeletti lehetőségeket tárt fel a sportra és izgalmakra éhes nagyközönség előtt, aminőkről idáig halvány fogalma sem lehetett.

Az ember egyszerre a föld ura lett, ahol csak fehér az a hótól, akadályt már nem ismer, mint a sas, amely mindenüvé szállhat, ahol csak levegő van. Most lehetett csak megérteni a Vikingekről szóló azon mondát, mely szerint világért sem Columbus, hanem sok évszázaddal előtte a zord norvég-észak csolnakon és sín való közlekedésben hó és jég között edzett fiai tették, mint fehér emberek legelőször lábaikat Amerika földjére a sarkvidéki irányból.

Nansen szereplése óta rohamosan terjedt a sízés a művelt Nyugat- és Északeurópában, éppen olyan hevesen, mint ahogy az most jelen éveinkben a világháborúban való bevéltéséért folytán erre mifelénk kezd terjedni. 1893-ban azonban, amikor Nansen nagy útjára kiindult és hazánkban még nagyon kevés sí létezett, drassói otthonomban a sík talpa már jóformán meg volt kopva és már tartogattuk a szászsebesi kir. kincstári erdőhivatal ifjúságával Orosz Antal főerdőmérnök vezetése alatt a konczai Koskan-hegyen a sí népszerűsítő síversenyeket. Orosz, a budapesti „Turisták Lapja” 1932 januári számában részletesen leírja ezeket a sízési kezdeteket és az alább említett havasi kirándulást, melyet kiváló térkép- és terepismeretével hathatósan előmozdított. A konczai terep ideális volt, mert síma legelőfelülete az erdélyi délvidék csekélyebb hóesési viszonyai mellett is lehetővé tette a gyakorlatozást már mihelyt egy centiméternél mélyebb volt a hóréteg azon a részen, amely 1250 méter hosszú pályán pontosan 100 méter nívókülömbőséget mutatott. Jó csúszási viszonyok mellett a feljutás 10—15 percet és a lecsúszás 1 1/4 percet vett igénybe, úgy, hogy az átlagos sebesség gyorsvonati volt, vagyis percenként 1 kilométeres, óránként 60 kilométeres.

Ez volt az északi lejtő. A déli lejtő rövidebb és meredekebb, úgy, hogy ezen csak 30 cm.-nél mélyebb hóban lehetett merőlegesen lefelé csúszva lejutni. A nyugati lejtő még ennél is rövidebb és meredekebb s régi keskeny parasztföldek partjaival ugrató pályává tartítva lévén, csak egész ritka alkalmakkor volt járható, amikor leg-

Ha a szabadban nem sportolhat, gyakorolja magát naponta
szobai evezős készüléken *ezáltal formás alak-*
ját és rugalmas iz-
mait megőrzi. 2400 lejtést beszerezheti

SCHUSTER EMIL

sportszaküzletében Cluj. Piața Unirii—București, Calea Victoriei 32.

alább 50 centiméteres ülepedett, de nem jeges hó fedte. Ilyenkor aztán nagy volt a mulatsága az éppen néző sízőknek, mert a működők mindig nagyon gyakran, de nagyon ritkán jöttek le szabályszerűen a sík talpán, leírván útközben a legfurcsább szaltomortálékat és tótágasokat.

Meg kell jegyezmem, hogy annak idején 1891-től kezdve, amikor az első norvég síket meghozattam a berlini Turist-üzletből, a távol északról érkező síkhez semmi használati utasítás, vagy könyv nem volt mellékelve és mi eszerint az egybot-rendszer mellett a legvadabb módon gyakoroltuk eleinte a sízést, úgyszólván magunk kellett, hogy megtaláljuk a sí különböző kormányzási metódusait. Akkor azt tartottuk főfontosságúnak, hogy a nehézkedési törvény által nyert lendületet részint leggyorsabb, részint leghosszabb úton való völgybe jutásra használjuk fel és ambiciónkat abba helyeztük, hogy a már lankás, vagy vízszintes aljban még minél hosszabb útat írjunk le a hegyen szerzett sebesség segítségével.

Mikor aztán később jó útmutatásokat és könyveket kaptunk, teljesen át kellett egész testtartásunkat és síző-gondolatmenetünket szerveznünk.

Első sorban a két m. hosszú botot kellett félredobni és helyette bot nélkül és két kis bottal való gyakorlatozásba kezdeni, ami kezserves volt, mert az egy bot egy egészen helytelen testtartást vont maga után, minthogy féloldalasan többnyire balfelől, erre a botra fektetve a testsúly tekintélyes részét, nemcsak félre, de hátra is hajlott a felső test és igen távol volt a ma egyedül helyesnek elismert azon állásától, hogy bármely körülmények között a hófelületre *merőleges* (90 fokú szögben való) állásban végezze összes gyakorlatait.

Botjaink, melyektől csúszási képességünk és testi épségünk függött, kétségkívül igen jók voltak, $2\frac{1}{2}$ —4 cm. vastag bambuszból való, végükön lándzsaszerű 8—12 cm. hosszú acéltövissel. Most is emlékszem, milyen jobb ügyet érdemlő szívóssággal dolgoztam ki magamnak egy ismétlő 12-es kaliberű, egycsőves Winchester serétes fegyver csövére erősíthető bambusztoldalékat, hogy egy havasi sí kiránduláson botot ne kelljen hurcolnom, hanem hogy ez az 5 kg.-os súlyos bot-fegyver vegye át a hosszú 1 bot szerepét.

Végtelenül alkalmatlan utitárs volt ez a nehéz hegyi pályán használt botos puská, de mégsem bántam meg a nagy túra előtti éjjelen való munkás virrasztást és a későbbi terhes herce-hurcát, mert amikor első havasi sí-kirándulásunkon lóról síra szálltunk, síról lóhettem egy igen szép nyestet, éppen amikor már-már elérte volna az előle 5—6 méteres ugrásokkal fenyőről fenyőre menekülő mókust. Igaz, hogy a ritka és sízéssel kapcsolatban szokatlan vadászszákmány megint vagy 1—2 kilóval szaporította terhemet, mert a lóhajcsároktól elszakadva, már kisbundámat, hátizsákomat és a ráakasztott nyestet is magamnak kellett hurcolnom. Az összes sízési élményeim között az ilyen teherhordás volt mindig a rémem és mégis nekem jutott ki belőle mindig a legtöbb, pl. ezúttal és az ennél még sokkal nagyobb 4 napos u. n. frumószai hegyi kiránduláson is, a 2157 m. magas hegyre még egyik utitársam podgyászát s így összesen 18 kilót kellett felhurcolnom.

A kezdő szők mindennel jól szerelik fel magukat, de a lábbeli kérdését feltétlenül eltevesztik. Így történt velem ezen a puszkabotos kiránduláson az, hogy a régen sokkal szélesebb és merevebb lábujszíj alá a frissen hullott és olvadó mély hóból jégkéreg fagyott, ez a lábat nyomta és mire a bisztrai erdőházhoz értünk, egyik nagy lábujjam merev lett, mintha fából lett volna kifaragva. Két erdőlegény $\frac{3}{4}$ óráig dörzsölte friss hóval, mire oly szépen kiengedett, mint amilyen régen volt. Ha egy félóra dörzsölés után, mint sikertelenül abba hagyták volna e munkát, ép úgy le kellett volna vágni lábujjamat, mint ahogy ez két fiatal erdőszel történt a frumószaí kiránduláson. Ezek ép úgy, mint én, előbb eltevesztették a szők lábbeli-ügyet és túl szűk cipőt húztak, vagy túlsok harisnyát belé. Nekem egy szép sárga lovaglócsizma okozta a fagyást és időveszteséget. Ahogy megpuhult a lábujjam, azonnal útra kerekedtünk, de az elvesztett $\frac{3}{4}$ óra a téli délutánból visszahozhatatlan időt vont el és pár óra alatt otthagytott a nap és sötétben, később félhold fényénél kellett utunkat folytatnunk. Végre rátértünk a legalább 30-szoros szerpentina útra és a holdnak a fenyőkön átszűrődő némi fénye mellett a serpentina kanyarokon lassú átfordulás helyett örömezt váltottunk irányt átugrálva a másik irányba, A Csibáni duzzasztó tó jegén az erdőházhoz érve, éjjel táján ott hallottuk az erdőörtől, hogy hajaszájai az égnek álltak, mikor az ablakból kényelmesen figyelte, hogy mint ug-rálunk mi 150—200 méteres sziklamélységek felett. Dehát mi nem láttunk a gyenge vilá-gítás mellett a sötét mélységbe és utólag már oly kevésbé izgultunk, hogy egy teát sem várva be, néhány alma elfogyasztása után mély álomba merültünk. A hazatér és a Sebes-folyó völgyében minden incidens nélkül ment végbe.

Miután az emberi természet már olyan, hogy szerencsésen átszenvedett sanyarú-ságokra minél régebben történtek, annál jobban és kellemesebben emlékszik, még egy nagy havasi kirándulásról közlök néhány epizódot: a Lotru, Sebes és Czibin folyók eredetének hatalmas vízválasztó-tömbjét képező Cindrel hegycsúcs és Frumosza nevű szép legelő 1895 január közepén sível történt megmászásáról volt szó, hogy az azon vidéken található legnagyobb csúszást kiélvezhessük, ami a tengersík felett 700 méterre és több mint 30 kilométerre fekvő Teu-i erdőházhoz juttathat. Bisztrára kb. 1200 m. tengerszín-feletti magasságig kocsikon mentünk fel. Onnan kevés és hiányos éjjeli pihenés után kora reggel még sötétben lóháton a hegyen levő fennsíkig. Ott az első szörnnyűlködése a tár-saságnak (7 erdősz, öcsém és én) az volt, hogy az 1 m. mély és porszerű porhanyó hó-ban síjeinktől el kellett búcsúznunk és órákig nem láttuk többé síjeink hegyét, ami a csak kevés centi hóhoz szokott társaságnak igen zokon esett. Majdnem annyira el voltak efőlött keseredve, mint a társaság azon tagja, akit a sors felváltva a szők oszlop élére rendelt ki, a „hótaposó“ kevésbé áhitott címével felruházva. Nem is szükséges említe-nem, hogy ezen a helyen legfeljebb 10 percig lehetett a megerőltető munkát kibírni és ha már megvolt a nyom, a többinek már semmi gondolkozni valója nem maradt. Ez a gondolatnélküliség aztán, mikor egy erdőszélen a helyzet hirtelen megváltozott, ameny-nyiben a fenyők ágai az ujonnan hullott nagy havat felfogták volt és a „hótaposó“ egy jeges ösvényen váratlanul, mint a villám a völgy mélyébe lecsúszva egy sűrű fenyőcso-portban elakadt, mind a nyolcan önkéntelenül utána rohantunk és a végén úgy egymásba szövődtek síjeink, hogy percekig tartott, míg a nagy nevetéstől energiánkat veszve meg-int szét tudtunk bonyolódni. A hótaposásnak vége lett, minél feljebb jutottunk, annál szilárdabb volt a hó és annál kevesebb is. 1700 méter magasságban az erdőöv határán egy elnyomorodott luczfenyőn oly magasságban, hogy meg lehetett volna fogni, egy alvó fajdkakas mellett mentünk el és 2000 m. magasságban az utolsó állat — egy róka — nyomát láttuk, de sehol semmi négylábút nem lehetett megpillantani, melyre az akkor magammal vitt Frommer-féle 10 lövetű 1000 méterre hordó ismétlő pisztollyal löni le-hetett volna. A Csindrel hosszú lejtőről a szél pászmáson elhordta a havat úgy, hogy

ANGYAL DROUGERIA LEITESDORFER.

Az E. K. E.
tagjainak árkedvezmény!

itt megint azzal vesztegettük a drága időt, hogy legalább tízszer le- és fel kellett a síket csatolni. Ez a jeges szélben az akkor divatos vékony szíjrendszer mellett a körmök használatát tette szükségessé és nemcsak fáradságos, de igen hideg foglalkozás volt. Így hát csak keveseknek jutott osztályrészül a hatalmas panoráma-szerű körkilátásban gyönyörködni, melyet a fogarasi havasok, a Parreng, a Reteyzát 2500 m. magas csúcsával és e Cibles nyújtottak, mert már akkorra a nap jól le volt menve.

De akik elsőkül feljutottak, végtelenül kellett hogy a többire várjanak és azalatt bizony hármuknak a lába megfagyott és éppen a legérdekesebb része a kirándulásnak: a gyönyörű, fehér, szeplőtlen hótakaróju, több kilométer hosszú frumószai legelő csúszó pályáját már csak kevesen tudtuk kellőleg élvezni, tekintve, hogy a szétszakadozó szíz csatárlánc egyes hátramaradó tagjaiért való aggodalom mérsékelte a jobb szízok élvezetét. Világító eszközökkel meglehetősen fel voltunk szerelve, 1895 telén még csak a papircsomagolásával együtt-éző gyertya járta, nem lévén még akkor ismeretes a Daimon-nevű szíz lámpa. En egy ilyen gyertyafáklyát tartottam és egyszerre hirtelen kényszerugrás után mély hóba furakodva a híres grupata lungai sztina ajtaja előtt találtam magam. Az esés sötétbe való ugrás volt a szó teljes értelmében a meredek hegyoldalba épített sztina-épület bevágásának részéről, ahol egy két méter magas kerítés felett is elsíztünk, lévén ott a hó is igen mély. Fáklyámat újra élesztvén sikerült a hátramaradottakat így csakhamar mind összegyűjtenem, de nagyon barátságatlan volt a gömbelyű fenyőfákból rosszul összerótt ház belsőjében a levegő. – 15° R.-ben nem lehetett volna pihenni. Kellemetlen meglepetés volt részünkre az is, hogy az erdész urak által ezen havasi kunyhóhoz kirendelt erdőlegények, pokrócok és tűzifa még nem érkeztek meg. Így hát a „Segíts magadon” elv szerint kellett eljárunk. Egy istálló romjaiból óriási tüzet raktunk a kis ház közepébe, mire oly meleg lett, hogy zsebkendőt kellett kötni kalapjaink karmájára, hogy a bőrt le ne égesse arcunkról, megindult az eső a régi zsendelyfedél számtalan lyukán át olvadó hó alakjában. E példán felbuzdúlva havat gyömöszöltünk egy fazékba, de alig lett belőle 6–8 centiméteres vízréteg. Meg kellett többször ismételni a hótömést, közben még erősebben megindult az eső és ki kellett szaladnunk a házból, míg mind le nem olvadt a hó a fedélről. Ekkorra elkészült a teavíz, megöntjük a teát, szétosztjuk, de mire megízleltük, már mérgeünkben el is öntöttük, tekintve, hogy a fazék avas berbécs (ürü) fagyúizt adott a teának. Most ki kellett a fazekat lúgozni, újra tömni hóval és olvasztgatni. Éjfél volt, mikor az első élvezhető teát megkaptuk, mindegyikünk külön-külön meg tudta volna inni az egészet és kilenc felé kellett osztani. Nagyon hosszú volt ez az éjszaka és mégis csak három teaosztásig tudtuk felvinni. Szerencsére az eső végleg elállott a fedélről és a falak menti kerevetek gerendái közé szorultan nem kellett félni, hogy a tűzbe gurulunk. Egyikünk fekhelyét fagyott kendernek saját testével való olvasztása útján tette puhábbá, egy másik társunk egy ajtó emelt ki sarkaiból és az abból kimeredező ujjnyi hosszú szegek között talált némi sima helyett. A fagyott lábúak jajgattak. Reggel korán síjeikből Kjälkereket ácsoltunk a számukra és mire némi világosság kezdett derengeni, a sebesülte-

ket ezeken a szükségszánakon minden csúszási élvezet nélkül a leg-rövidebb úton kezdtük leszállítani. Amíg nyílt havon és széles erdei úton haladhattunk, még csak ment, de pokollá vált ez az Anabázis, mikor belekerekedtünk a Csibáni kilométerekre terjedő széldöntésbe, ahol az egymásra össze-visszadőlő utunkba akadó minden fenyőtörzsön külön kellett átmásznunk és a fagyott-lábuakat áttemelnünk, amiben alaposan akadályoztak a sűrű és kemény ágak és a fák között és alatt levő mély hó.

Nyáron széldöntés nélkül, ez a leszállás két óra alatt megtehető volt, most a nagy hóban, vállon hurcolt síkkel és betegekkel reggeltől délutánig eltartott.

A Csibáni erdőöri lakban többnyire földönfekve mégis már aránylag nagy kényelemben töltöttük el az éjet, mert legalább rendszeren fűteni lehetett. Mindazonáltal sérült lábú társaink roszzsúl érezték magukat azon tudat folytán, hogy a Sibiu, Petroşani, Sebeşul-săesc városok közötti havason, ahol közel háromszázezer hold fenyőerdő, de egy falu sem foglaltatik és ennek az óriási vad területnek is a kellős közepén, legalább 40 kilométerre falvaktól és több mint 60 kilométerre a fentemlített városoktól, hol orvosi segítség lelhető, tetetetlenül hevernek életveszélyben.

Ezen rossz érzéseket még fokozták a hióbhírek, amelyeket a most ideérkező juhpásztorok terjesztettek, akik az éhség folytán szörnyen bégető nyájaikkal télire eltett szénát etettek volt fel, de most a hirtelen hullott óriási hóban, amely a mi erdőlegényeinket is akadályozta a sztinában való megjelenésben, most fentrekedtek a Sebeşul-săesc havas ezen legtávolabbi zsákutcájában.

A rossz hírek hatása alatt sín átmentem az Oasa-i erdőházhoz, ahol tudtuk, hogy lószán kapható. Tényleg meg is került az, de a hó mélysége miatt nem volt használható, amíg egy más juhász 12 lovával többször fel- és lejárva annyira le és széttapostatta a havat, hogy már a juhok is kinnal le tudtak az úton menni. Ezen a nyomon azután már betegeinket is le tudtuk szállítani. Benyomásaink sötétségét eleinte Oasán még fokozta az a körülmény is, hogy az erdőör után tudakozódva azt a hírt kaptuk, hogy koporsóban a padláson alussza már hetek óta örök álmát, míg a nagy hó el nem olvad és lehető lesz a legközelebbi kb. 50 kilométerre fekvő faluba eltemetés végett leszállítani.

Nekünk sível a legkisebb nehézségünk sem volt a közlekedés-

FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK,

gépek, lemezek, papírok, vegyszerek és minden hozzávalók
állandóan nagy választékban és olcsó árban az

EMKE DROGÉRIÁBAN

CLUJ.

ben és ez némiképp vigasztalt a másképp nem épen rózsás helyzetben. Javult az különben, mikor a betegeket lószánon láthattuk.

A Sebes-folyó mellett 65 kilométer hosszban kígyózó úton való haladásnál a hó nem is zavart egyáltalán, de volt bajunk annál több, ahol a fenékjég folytán felduzzadt víz az utat elöntötte, mert az ilyen helyeken egy vízmenti házban rekvirált hosszú létrát fektettünk ki-álló kövekre és úgy lábaltunk át a bajon. Persze: egyéb podgyászun- kon kívül most már siket és a létrát is hurcolnunk kellett. Ahol a víz túlmély volt, az út mellett levő dombok szikláit kellett átmász- nunk. Ezeken a helyeken kitűnő szolgálatot tettek a mászóvasak, macskák, amelyeket magunkkal vittünk, mert hátrahagyott lószánun- kon egy u. n. Rennwolf nevű szétszedhető szánka is volt azon esetre, ha ezzel könnyebben lehetett volna Şebeşul-săsesc felé lelejteti. Ezen a szánkán, mely kb. 2 ¹/₂ m. hosszú, közepén egy korlát van, ezt fogja az ember két kézzel és lábbal a szán talpán áll, itt felváltva a jobb vagy ballábán levő macskával erős rúgásokat végez a csúszótalajon levő jeges hóra, minél fogva lejtős jeges úton csak úgy repül a Renn- wolf. Azért jó volt, hogy itt nem volt velünk, mert kísértésbe jutot- tunk volna, hogy használjuk s eközben a kiöntéses területeken túl- sok vizet szedtünk volna ruháinkba, ami 70—80 kilométerre az ott- hontól, megárhatható volna a 10—12° hidegben. Egyszer már jól meg- űsztuk öcsémrel a Rennwolf-használatot, amikor a 18 kilométerre (a kanyargó sósvizü-Székáson menve) fekvő Şebeşul-săsesc-re Conţa-ról ilyen szánakon mentünk le. Kétségkívül jól csúszott a síma jégen a szán, de nem egészen kárpótolt ez az öröm azért a bánatért, amit a sós viz hiányos befagyása folytán vett 17 jeges fürdő és a belőlük a ruhánkra fagyott kétújjnyi vastag jégpáncél okoztak. Valóban csodá- val határos, hogy az ilyen esetekben obligát tüdőgyulladás ezúttal el- maradt.

Orosz szerint, Şebeşul-săsesc-en ez a kissé félresült kirándulás né- mileg lehütötte a téli sportszervezőt, de csakhamar terjedt a sí úg, hogy női- és vadásztársaságok is szorgalmasan használták.

Amint a fentiekből láttuk, nagyon kevés sítudással, mint auto- didaktáknak már gyönyörű havasi kirándulásokat lehetett tennünk és 3—4 napi 100 kilométeren felüli távolságot, 2156 méter tengerszín fe- letti magaslatokat bejárhattunk anélkül, hogy a kilenc résztvevőnek a hajaszála is görbült volna a sítechnikából kifolyólag. Mert a fagyási bajok nem a sítól, hanem a meg nem felelő lábbelítől eredtek. 42 év óta szorgalmasan síztem évenként s tucatszámra tanítottam ki család- tagokat és ismerősöket.

Sí, ródli és Korcsolya

különlegességeit olcsón és a legjobb minőségben ajánlja

Diamanstein László-cég

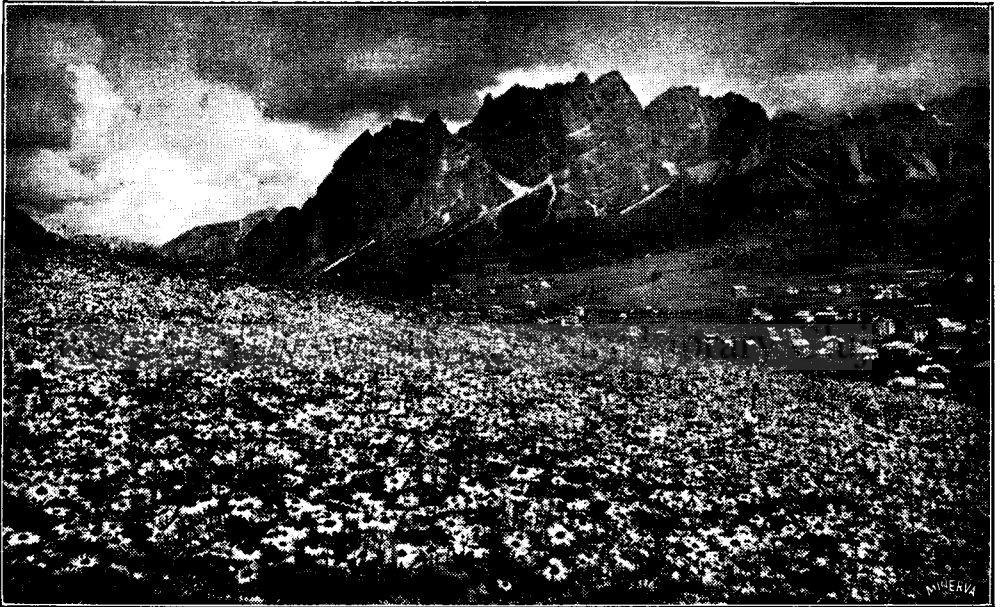
(volt Reményik-vaskereskedés), Cluj, Piaţa Unirii.

A cortinai Nemzetközi Turista Kongresszus

Dr. Tulogy János.

A turistaság történetében egyik legjelentősebb év 1857, mikor Angliában megalakult az első turista egyesület: az „Alpine Club”. Angliát nyomon követték Ausztria 1861, Svájc 1863, Olaszország 1863, Németország és Magyarország 1873, Franciaország 1874. években első turista egyesületeik megalakításaival.

Igy az 1870-es években már annyi turista egyesület működött Európában, hogy a közös gondolat, az egységes érdek miatt már ek-

Cortina, háttérben a Pomagagnon.

kor felvetették a turista egyesületek nemzetközi érintkezésének szükségességét. A Mont Blanc csodavilágában, az alpinizmus hazájában pattant ki ez a gondolat és 1876 augusztusában a Club Alpin Français annecy-i osztálya nagyszabású alpesi ünnepet rendezett a gyönyörű fekvésű Annecy-i tó partján.

A következő évben a Club Alpino Italiano a Monte Rosa tövében Gressoney-Saint-Jean-ban, a Club Alpin Français pedig a Nagy Szent Bernát hágón rendeztek egy-egy helyi jellegű alpin konferenciát.

Azután 1878-ban Párisban, 1876-ban Salzburgban, 1885-ben Torinó-ban, 1900-ban a vilákiállítás alkalmával ismét Párisban rendeztek nemzetközi turista öszejeveteleket.

Ezután hosszú szünet következett, majd a nagy világháború is megakasztotta a további összejövetelek megtartását.

A monacoi herceg 1920-ban Monte Carloba egy kongresszust hívott össze, melyen a megbeszélések egyik csoportja az alpinizmusnak volt szentelve s a szép számmal megjelent turista-klub képviselők sok fontos, a turistaság körébe tartozó kérdést beszéltek meg.

Tíz év múlva 1930-ban egyszerre vetette fel egymástól függetlenül a nemzetközi turista kongresszus felújításának gondolatát Lengyelország és Magyarország, mely állam egyedül tudta eddig az egész Földön megvalósítani az országában működő összes turista egyesületeket összefogó nemzeti szövetséget.

A Lengyel Tátra Club által a Magas Tátra alján Zakopanében 1930-ban megrendezett kongresszus a kisszámú részvétel miatt helyi jelentőségűvé törpült.

Ilyenformán az első, igazi nagysikerű nemzetközi turista kongresszus az 1931-ben Budapesten megrendezett volt, nemcsak a nemzetek jelenlevő képviselői nagy száma miatt, hanem, mert ez volt az első kongresszus, melynek kimondott célja a nemzetközi állandó szervezet megeremtése volt.

Igy a következő évben főképen a magyar delegátusok: dr. Vigyázó János a Magyar Turista Szövetség társelnöke és dr. Bodnár István az MTSz tanácstagja nagy jelentőségű munkája mellett 1932. augusztus 21-én Chamonix-Mont Blancban a Club Alpin Français által rendezett kongresszuson a záró ülés egyhangú lelkesedéssel mondtotta ki az Alpin Turista Szövetségek Nemzetközi Uniójának megalakulását, mely hivatva lesz a Föld turista egyesületeit, turistáit egy táborba tömörítve a turistaság nagy céljai megvalósítását elősegíteni.

A kongresszus megválasztotta az intézőbizottságot is, melynek elnökségét a Schweizer Alpen Clubnak ajánlották fel s a később G. Egmond d'Arcis-t a Schweizer Alpen Club genfi osztályának elnökét delegálta a tisztségre. Így a nemzetközi központi iroda székhelye Genfbe került.

A kongresszus a magyar kiküldöttek álláspontját elfogadva, kimondotta a kongresszus évről-évre való megtartásának szükségét.

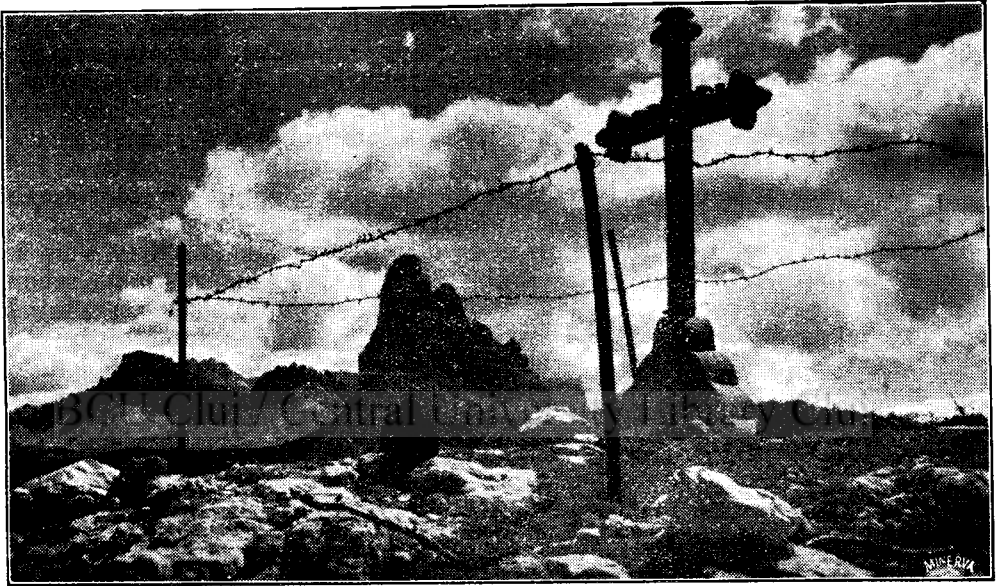
A Chamonixban jelen levő olasz kiküldött meghívását elfogadva, 1933 szeptember 9—12-én Cortina d'Ampezzóban gyűlt össze 18 államból 34 klub képviselője a következő III.-ik kongresszusra.

Az összejövetelnek tulajdonképen két része volt: első az Unio közgyűlése, melyen d'Arcis elnök beszámolt a nemzetközi Alpin Unio első hivatali évének tevékenységéről és a közgyűlés legfontosabb tárgyaként a nemzetközi szervezet alapszabályait tárgyalták meg és fogadták el.

Igy most már végleg megalakult az Union Internationale des Associations d'Alpinisme — az Alpin Turistaszövetségek Nemzetközi Uniója, — melynek elnöke G. Egmond d'Arcis lett, hivatalos helyisége: Geneve (Schweiz) 12 rue Michel Chauvet; kivüle a végrehajtó bizottságban a francia, angol, olasz, lengyel, magyar (dr. Vigyázó János) és svéd turistaság vezető férfiai foglalnak helyet 1936-ig terjedő mandátummal.

Az Unio rendes tagja lehet minden államból egy turista club és mellette csatlakozó, affiliált tag-egyesületek lehetnek évi minimálisan 100 frank tagsági díj ellenében. A közgyűlések minden évben tartandók, lehetőleg a Nemzetközi Turista Kongresszus keretében.

Az összejövétel másik része a a Nemzetközi Turista Kongresszus volt, mely Angelo Manaresi a Club Alpino Italiano elnökének vezetése alatt négy bizottságban (alpin, turista, hegyi tudományok, hegyi művészetek) nagy jelentőségű tanácskozásokat folytatott, melyek közül talán legnagyobb jelentőségűek voltak a magyar delegátusok által az Unió tagjait megillető vasuti és más kölcsönös kedvez-

Monte Piano a hősi halottak emlékével, háttérben a Drei Zinnen.

mények és a határátlépések megkönnyítését célzó javaslatainak tárgyalása.

A kongresszus tartama alatt az egyébként is nagyon élénk Cortinában a Club Alpino Italiano által tartott 70.-ik jubiláris közgyűlés sok ezer olasz turistát hozott össze.

A kongresszussal kapcsolatban nagyon gazdag és szép alpin tárgyú, festőművészeti és fényképészeti kiállítás volt, az összesereglett turisták pedig a Dolomitok minden szépségével jól megrendezett túrákon ismerkedhettek meg.

Cortina d'Ampezzo... Ennek a névnek a kiejtése is megremegtet minden turista szívét. Igen, mert Cortina a Dolomitok központja, szive. A Dolomitok a Föld egyik legcsodásabb szépségű helye — turisták vágyainak, álmainak netovábbja.

A dolomit a közönséges mészkövel rokon kőzet, mely sok év-

millióval napjaink előtt a föld-történet középkorának tengeréből rakódott le. Dolomieu francia természettudós 1790-ben hívta fel a figyelmet erre sajtóságos közetre s róla, az ő tiszteletére nevezték el a közetet dolomitnak és a Keleti-Alpok déli részét — ahol ez a közet uralkodik — Dolomitoknak. Talán egy természettudós sincs, kinek neve ilyen szépen volna megörökítve, mint a Dolomieu-é.

Csodálatosan szép tájképek ott a Dolomitokban. Bársonyos-zöld, vadvirágos — margarétás — őszi kikericses — rétek lenn a völgyben, a völgy oldalán haragos zöld, illatos fenyvesek, felettük égő-piros rhododendron-bokros törpefenyvesekből 3000 méteren is felül emelkedő páratlan színpompájú hegyek, gyopáros sziklafalak, ég felé törő tornyok, orgonasípok sorozatai, ahol a felhők teremnek — a nagy Természet gótikus temploma ez. Elképzelhetetlen, leírhatatlan színgazdagság főképen napkeltekor és napnyugtakor, mikor a felkelő vagy lenyugvó Nap sugarai világos-szürkés, sárgás, vörösses patinájú sok évmilliós oszlopait a Teremtő legcsodálatosabb templomának bearnyozzák, vérvörösre festik ott, Olaszország azurkék ege alatt.

Ezen a területen bámulatosan megépített, kitűnő autót út vezet végig Bozentől Cortináig 115 km. hosszúságban — a „Dolomit-út” —, melyből kisebb kitérő utak, sőt villamos vonalak is behálózják az egész területet, A leggyönyörűbb film, ami leperreg a turista szeme előtt az alatt a pár óra alatt, amíg a hatalmas autókarak végig futják ezeket az utakat.

Mennyi páratlanul szép hely — Cortinával a Dolomitok központjával vetekedik szépségben San Martino di Castrozza.

Háromezer méteres sziklaóriások üdvözlik a turistát: a Tofanák, Sorapis, Antelao, Monte Cristallo és a fehér menyasszonyi ruhás Marmolata a „Dolomitok királynője”, a hatalmas gleccserrel borított 3344 m. magasra törő legmagasabb hegye a Domitoknak, melyet az őslakók dalban is megénekeltek.

A 2000 m.-en felül emelkedő hágók: a Falzarego, Pordói, Sella, Grödner, csodálatosan megépített szerpentinjeikkel gyönyörű környezetből emelkednek ki.

A hegyóriások közt a leggyönyörűbb tavak: a Misurina, Alleghe, Landro, Karer és a valamennyinél szebb Pragser Wildsee úgy csillognak ott a mély völgyek alján, mint valami sötét-zöld smaragd szemek.

Itt vannak a sziklamászók eldorádói: a Rosengartenben a Vajólet-tornyok, a Drei Zinnen és a legnehezebben megmászható Cam-

Turista barátok!

Turista, sí, sport, valamint bárminő férfi ruhákat jól és olcsón készít

Petkes szabósága

Cluj, P. Unirii 22. szám.

panile di val Montanaia s a Brenta Dolomitokban a Guglia di Brenta. Mennyi vágy, mennyi boldogság és mennyi véres emlék fűződik hozzájuk...

Itt volt a világháború legvéresebb csatatere: a Monte Piano, melynek tetejéről a Croda Rossa idegeket megrázó vérvörös fala tűnik fel; a Col di Lana, melynek csúcsát 5000 kilogramm dinamittal robbantották fel, melyet olyan szépen dolgoztak fel a „Császár vadász” című filmben Louis Trenker főszereplésével; a Col dei Bos, hol 35 tonna robbantó anyaggal egész hegyet röpítettek a levegőbe — a világháború örökre tátongó sebhelyei... Sok helyen megvannak még a beton lövészárkok, dróttakadályok, kavernák; a turista lába alatt megzörren a kavicsokkal teli konzervdoboz, melyet a dróttakadályra akasztottak, hogy jellezze az ellenség közeledését. Lépten nyomon ott vannak a szépen gondozott hősi temetők, ahol annyi magyar katonára alussza örök álmát...

A magyar turista, ha itt jár, büszkeséggel gondol a kiváló magyar sziklamászó turistákra: dr. Zsigmondy Ottóra, Zsigmondy Emilre, kik Purtscheller német hegymászóval a vezetőnélküli hegymászás úttörői voltak — arra a Zsigmondy Emilre — a „Die Gefahren der Alpen” és „Im Hohgebirge” című gyönyörű könyvek írójára — kinek nevét a Keleti Alpokban a Zsigmondy Spitze és a Dolomitok egyik legszebb helyén a Croda dei Toni (Zwölferkofel) lábánál épült Zsigmondy-Hütte — újabban Mussolini-Hütte — és a new-zeelandi Alpok egyik róla elnevezett glecsere örökíti meg, aki Dauphineban a Meije megmászásánál turista halált halt.

Carbonin-Schluderbach mellett egykori tanyáján szinte látni véli az ember br. Eötvös Lórándot, a bevehetetlennek tartott Croda da Lago és több más csúcs első meghódítóját, aki később leányaival: Rolanda és Ilona baronesszekkel együtt és leányai külön is, sok dolomit csúcs első megmászását hajtották végre, akinek emlékét a Cadinini csoport Cima Eötvös nevű gyönyörű csúcsa őrzi, melyet elsőül mászott meg.

És Cortina szerelmese dr. Jankovics Marcell, aki az Alpok, Dolomitok sok csúcsára szintén elsőként jutott fel, az „Úttalan útakon”, a „Sasfészkek” és „Az Alpések” költői tollú hegymászója.

E sorok írója egy három hétig tartó felejthetetlenül szép gyalogtúra keretében bejárta a Dolomitokat a Nemzetközi Turista Kongresszus alkalmával s azóta a lelke folyton vissza vágyik oda az égbenyúló dolomitsziklák közé, Itália azurkék ege alá...

FIGYELEM!

Ki vannak bocsátva az

telisoarai kórházsorsjegyek.

1215 drb. sorsjegy nyer. Húzás 1934. február 10. Főnyeremény 100,000 L. Mindenki próbálja meg szerencséjét. Aki e sorsjegyekből vásárol, nemcsak saját javát szolgálja, hanem egy nemes célt is, Egy sorsjegy ára csak 20 L.

Adatok a sízés történetéhez Erdélyben.

Irta: Brutsy László,

Sít első ízben 1895-ben nyáron láttam Mező-Tóháton (Jud. Turda) br. Kemény Pál urnál, aki érdeklődésemre elmondta, hogy milyen elsőrendű élvezet a sítalpak segélyével a cämpia-i domboldalakon lesiklani.

Később télen egyszer-egyszer láttam Clujon Hangay Oktáv tanár urat a kereskedelmi iskola hallgatóival a Török-vágás felé sízés céljából kirándulni. Akkoriban a korcsolyázás volt a közkedvelt téli sport, a sízés ritka különlegességszámba ment és nem váltott ki itt érdeklődést.

Útban a Dobrin-felé 1911 március 10-én (Ruzitska felvétele.)

Mikor 1908-ban Clujról Braşovba kerültem, ott már nagyon is divatos volt a fiatalok körében a lábszánkázás. Délutánonkint a város közvetlen közelében, az u. n. „Postaréti” lejtőjén csak úgy nyüzsgöttek a fiatalok. Bot nélkül siklottak, ugrottak rendes ruhában. Vasárnaponkint a várostól távolabb az 1000 m. t. f. magasságban levő „Poiana”-rarándultak ki és ott gyakorlatoztak a „Schihütte” táján. A lányok blúzban és térdnadrágban. (A nadrág fölött a városban szok-

nyát viseltek, ez azonban a városon kívül a hátizsákba került).

Braşovban — amint arról értesültem — az első síző br. Reyski huszártiszt volt, aki idősebb korában üzvéen ezt a sportot, méltó fel-tűnést keltett ott a 90-es évek elején ezzel a szokatlan hóbortjával (?)

Lelkes híve és propagátora akadt a sízésnek Braşovban a 900-as évek elején dr. Filtscher Jenő fogorvos (agglegény) személyében, aki a kávéházban gyufaszálakkal igen szemléltető módon magyarázta a sízés művészetét (a Telemarkot, Gretenschrittet és a Bilgeri-Bindungot).

Engem is megfogott sibirátnak 38 éves koromban. Vétetett velem és a feleségemmel is felszerelést, Bilgeri-kötésű sítalpakat egy erős bambuszbottal (ez volt az Ausrüttung).

Egy teljes felszerelés 35 korona volt. Külön öltözék nem kellett, csak megfelelő erős bakkancs.

A kötés és bot máig is megvan, a talp 20 évi használat után eltört. A bot nem hagyott cserben, hűségét azzal honorálom, hogy ma is ragaszkodom hozzá, habár teljesen kiment a divatból, jeges hómezőn nagyobb biztonságot nyújt.

Az első próbákat Tiltscher kertjében csináltuk, három délutánon bemutatta a mozdulatokat, különös súlyt fektetvén a menetelés-

Havas erdő az Öreghavas felé 1911-ben. (Ruzitska felvétele)

ben a stilusra (hajlított térdekkal csúszás és párh. nyomvonalak). A következő vasárnap felmentünk a Poianára, hogy egy síversenyben, melynek végcélja a hegygerinc mentén a völgy körülkerülésével a Czank volt, résztvegyünk, mint amatőrök.

Másfélórai sízés után helytelen nyomot követve a gerinctől lefelé baloldalt vágásterületre jutottunk s kifáradva nem volt kedvünk fölmenni a gerincre. Kiderült, hogy dr. Tiltscher, akiben biztunk, sohasem járt ott, legokosabbnak tartottuk tehát leoldani a sít és a „Heldengraben“ mentén lefelé a városba igyekezni, ami a ledöntött fatörzsek közt a nagy hóban 4 órai kínos vergődés után sikerült csak. Mikor jól kiizzadva megérkeztünk, b. e. mesterünk sízővé avatott bennünket. Nem bántam meg. Megfiatalított. Örök hálával áldozok emlékének minden alkalommal a fehér világban.

Természeti emlékekről megjelent törvény.

Kivonat az 1930. július 4-én kelt 2478. sz. királyi dekrétummal kihirdetett s a Monitorul Oficial 1930. július 7-i 148-ik számában közzétett, továbbá a parlamentben 1933. márciusában megszavazott törvényből. (Monit. Of. 1933. április 6. 8282. sz.)

1. szakasz. A földművelésügyi minisztérium mellett létesül a „Természeti Emlékeket Védő Bizottság”, amely az ilyen téren elimert szakemberekből van összetéve. Ezen bizottság tagjainak kinevezése a földművelésügyi minisztérium javaslata alapján 6 évi időtartamra királyi dekrétummal történik. A bizottság fizetés nélkül működik.

2. szakasz. A bizottság teendői a következők:

1. pont. Természeti emlékeknek jelenti ki az 5. szakaszban foglalt jóváhagyás fentartásával, azokat a helyeket és tárgyakat, amelyeket természeti emlékeknek ítél.

2. pont. Leltározza az arra érdemes természeti emlékeket és intézkedik azok fenntartása iránt.

3. pont. Engedélyt ad az ösvények, utak, barlangok stb. megjelölésére és elnevezésére, ahol a turistasági vagy természetbaráti szempont tartandó szem előtt. Sem magánszemélyek, sem turista- vagy természetbarát egyesületnek nincsen joguk ilyen megjelöléseket és elnevezéseket eszközölni, míg erre vonatkozólag a bizottság előzetes engedélyét meg nem kapták. A megjelölések és elnevezések az állam nyelvén eszközölendők, más nyelven csak akkor lehet, ha abban a közigazgatási járásban más anyanyelvű állampolgárok is laknak.

4. pont. Mindennemű szakkérdésben véleményes jelentést tesz a minisztériumnak.

* *

4. szakasz. Jelen törvény a természeti emlékeket megvédi rendeltetésüknek minden megváltoztatása, elidegenítés, rongálás, megsemmisítés vagy áruba bocsátás ellen. Ezek mentesek mindennemű adó alól mindaddig, míg a védelmi törvény alá esnek és nyilvános jellegük van.

9. szakasz. A természeti emlékek kezelésével és őrzésével a rendezőbizottság tisztjei vannak megbízva. Az általuk vétségek tekintetében felvett okmányok teljes bizonyító erővel bírnak, a karhatalom közegei adott alkalmkor kötelesek segítséget nyújtani.

11. szakasz. Aki természeti emlékeknek nyilatkozott tárgyát el tulajdonít, megsemmisít, lerombol, megcsonkít, vagy más célra fordít, az 500 leitől 10.000 leig terjedő pénzbüntetést kaphat, vissza-esés esetén 2 hónaptól 2 évig terjedhető fogházzal büntethető s mind két esetben a vádlott köteles az általa okozott károkat megtéríteni. A törvény áthágóit az illető járás vagy kerület járásbírósa ítélni el, az ítéletet törvény által előírt idő és formában az illetékes törvényszéknél megfellebezhető. Törvény értelmében egész Ardeal területére megalakult a természeti emlékeket védő egyesület — Comisiunea Monumentelor Naturii pentru Ardeal — székhelye Botanikus kert (Grădina botanică Str. Regală 26.) Cluj. A másolat hitelül:

Prof. Dr. Alexandru Borza s. k. elnök

Valeriu Pușcariu s. k. titkár

Téli levél az Öreg-Havasról.

Kedves Turista Pajtásom!

Igéretemhez híven megpróbálom leírni a havasokban töltött karácsonyi napokat:

Először is azt kell mondjam, hogy mikor a Déli-Kárpátokban együtt láttuk a havasok királynőjét, nyáron fehér lepelbe burkoltan, s a fenyvesek különös zöld ruhájában gyönyörködünk, akkor is sokat láttunk, de a mostani talán szebb, különösen, ha így karácsony táján az igazi köntösét viselő, pompás havasok között járkálsz.

Kedélyes kis társasággal, az EKE szízüvel kerültem én is december 25-én Kis-Bánya-Havasra, ahova Cluj-tól 2 órát tart autobuszson az út. Egy meredek kapaszkodó után már lécezt kötöttünk s innen kezdve ünnepünk volt az ünnepekben. Könnyű emelkedés, egypárszor kínosabb kaptatóval fűszerezve, egy-egy kis leszaladással elérkeztünk a Vučeştiinek nevezett havasi falucskához, ahol az éjszakát is töltöttük. A romantikára hajlamosabbak a TCR. épülő menedékházának pincéjében aludtak, jobban mondva ott drukkolták át az éjjelt és konzerválták magukat füsttel a további útra. Mi a körülményekhez képest a zizegő szalmán, könnyű ruhában nagyszereiben pihentünk. Talán egyfolytában elalszunk reggelig is, ha a karácsonyi „kolindások” hegedű, meg klarinett zaja részletekben nem kergeti el szemeinkről az álmot.

Másnap reggel fél 9-kor talákoztunk társainkkal és elindultunk, hogy tulajdonképeni célunkat, az 1827 m. magas Öreg-Havast (Muntele-Mare) elérjük. Sajnos a köd, egyesek tudákos okoskodása miatt úgy eljutottunk a helyes iránytól, mint Makó Jeruzsálemtől. A vidék szépsége, a fenyvesek varázsa, a farkasok ugatása és talán képzelt köze'sége azonban annyira változatossá tették a négyórai csúszkálást, hogy mindannyian elragadtatással s a legkedvesebb emlékekkel tértünk vissza Kisbánya-Havasra, honnan a társaság nagyobb része még aznap megtette léccel a 11 km.-es utat Băişoara-ig s innen másnap a járai autobusszal jött Cluj-ra. Ötön visszamaradtunk és kedden reggel fél 9-től Băişoara, Filea de jos, Filea de sus, Selicea, Peana útiránnyal, változatos hőviszonyokkal megküzdve este 8-kor érkeztünk haza, 48 km.-t hagyna mögöttünk.

Már ezek a napok is annyi szépséggel töltöttek el, hogy mikor január 6-án ugyancsak az EKE szízüvel ismét ott találtam magam az 1350 méter magasán épült, fenyvesekkel körülvett TCR-menháznál, a felújuló emlékek, de különösen a tiszta és ködmentes panorama egyszeriben elfeledtették velem azt, hogy egy hetes betegség után indultam megismételni a karácsonyi vállalkozásunkat, feljutni az Öreg havasra.

Ez alkalommal a siker sem maradt el. Még 6-án délután kiharajtottuk az időt s alapos lesiklásokat végeztünk a Vučeşti körül elterülő ideális sí-telepen, amely egyik közismert és külföldet sokat járó sportemberünk és sigyárosunk szerint Erdély legalkalmasabb, legpompásabb hó-területe.

Vasárnap, január 27-én már az elindulásnál ritka élményben volt részünk. Reggel fél 8-kor még pislogó csillagok vették körül a sápadt holdvilágot, amikor az Erdélyi Érchegység felett megjelent a nap első követe, egy keskeny vörös csík, ami egyre növekedett, egyre erősbödött, a szomszédos fenyőkkel borított hegyeket különös rózsaszínnel vont be. Olyan színpompával díszített csodálatos hangulatképet varázsolt elénk a felkelő nap, amit írni, festőecset utánózni nem képes.

Bennebb haladva a fenyves rengetegben, útunk a hótól roskadó fenyők között úgy vitt, mint mennai kezekkel ékesített karácsonyfák között. A lombokon áttörő nap pajkos sugarainak játéka a hőszemekkel ezer és ezer apró gyertyácskát gyűjtött, csakhogy a gyertyácskák most lefele csüngtek. Súlyos terhük alatt földig hajolnak az ágak s köröskörül őzike, tapsifüles, meg a ravasz róka koma nyomai látszanak. Egy-egy csapás a nemrég arrajárt farkascsorda útját mutatja.

Az erdők halk sóhajú csöndjét csak a sítalpak csúszása és az olykor kitörő csodálkozó felkiáltások törik meg.

Kis Pajtásom! Így látni, így megszeretni az erdőt csak pillanat műve. Ilyenkor mindent megtalálsz ott, amit szemed, szíved, lelked kíván. Ha mint turista szép vidéket keresel, eredj a havasokra, ott megtalálsz.

Ha szíó vagy és jó hó kell, ott csak aztán kaphatsz. S ha netalán tán az élet mindennapi gondjai kissé megkeserítik szíved, avagy lelked, eredj a havasokra, az ünneplő fenyvesek közé, ahol üdítő balzsamot és biztos megbékélést nyújt a téli álmát

is ébren álmodó természet. Eldiskurálnak ott veled a fenyők. Mert a fenyő él. Velünk él, velünk érez. Lelke van. Főtiszt. P. Trefán szerint „a fenyőben tengernyi lélek van. Üzenet és lélek. Léleküzenet. Nagy hegyek mélységeiből. Havas tájak bársonyos gyopárjától. Temetőink öröközlődjétől és kicsiny templomunk csilingelő harangjától. Zsupfődeles kunyhóink komolykodó uccáiról és a legelső karácsonyestről, melyet életünkben megértünk és eltöltöttünk. Sok lélek és sok üzenet, tajtékkal tarajzó, hullámos lélekbeszéd“.

Régi ismerősök gyanánt üdvözlöttük a hótól roskadozó fenyőket, amelyek most közvetlenül susognak és mesélnek nekünk.

És mi hallgatjuk őket! Csodálattal, rajongással, szeretettel és próbáltuk szavukat, beszédüket befogadni, megérteni.

Megérteni? Vajjon lehetséges ez? Én azt mondom: igen!

Négyórás út után értünk fel az Öreg-Havas tetején lévő magassági ponthoz. Mint egy hatalmas óriás állott ott a hosszú, zuzmarától szakállas oszlop. A váltakozó szelroham már előre cafatokká tépte a ködöt és szétnyitotta a Természet valósággal dekorált szinpadának függönyét. A kilátás különösen az Aranyos völgye felé volt pompás. A mélyben a köd képeken látható gleccsereket formált s az Érhegység ismert csoportjai félelmes szirtek gyanánt emelkedtek ki a ködtengerből. Míg az Aranyos völgyét a legszebb napsütés világította meg, addig a Dobrin felett hatalmas, sűrű, sötét fellegek úsztak.

Gyönyörrel eltelve mint turisták majd szívek lettünk s ezen ideális sportnak hódoltunk két és félórán keresztül, míg 900 métert ereszkedtünk alá, kisebb megállással, itt-ott egy pár felborulással téve változatossá az amugyis kellemes szorakozást.

Kis Pajtásom! Mit mondjak még?

Bánya-Havasról 1 és 3/4 óra alatt hozott haza kitünő sofförünk s egyesületünkben a beszámolóink alapján elhatározták, hogy legközelebb megismétlik az öreghavasi kirándulást, amelyre Téged is szeretettel elvár a *Turista Pajtásod*.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület ügyvitele

Mint hogy még sokak előtt ismeretlen egyesülésünk szervezete és ügykezelésének módzata, idő- és szükségszerűnek tartom ezt i. t. tagjaink szíves tudomásulvétele végett alanti vázlatban ismertetni.

1. Elnökségünk áll alapszabály szerint egy elnök és öt alelnökből.

2. Főtítkárság áll egy főtítkár, egy titkár és három titkárhelyettesből.

3. Központi munkakör szakszertü irányítását és elvégzését hat szakosztályban végzik. Minden szakosztály élén egy elnök és alelnök áll teljes tisztikarral és megfelelő bizottsági tagokkal, Szakosztályok közgyűlésen jóváhagyott program alapján dolgoznak és jóváhagyott költségvetéssel rendelkeznek.

4. Főtítkárság mellett működik a főpénztár és főkönyvelés a gondnoksággal.

5. Egyesületünk vidéki szervezete jelenleg 12 osztállyal bír, amelyek élén teljes tisztikar áll.

6. Könyvtárt könyvtáros és segédkönyvtáros kezeli és a könyvtár főtítkárság mellett működik.

7. Múzeum ügyköre és kezelése múzeumi szakosztály feladata.

8. Kép, klisé és diapositiv tár kezelése fotoszakosztály feladata.

9. Menedékházak, ingatlanok, felszerelések, vagyis minden vagyoni tárgy kezelése és feltári nyilvántartása a gondnokság feladata.

10. Összes központi szakosztályok kézi-pénztárának és vidéki osztályok pénztárának elszámoltatási joga a főpénztárné.

11. Főtítkárság minden szerdán és pénteken 6-8. d. u. hivatalos órát tart.

12. Szakosztályok a kifüggesztett ügykezelési rend alapján hetenként ülést tartanak és pedig ezidő szerint:

hétfőn d. u. 6-8	propaganda- és idegen forgalmi szakosztály,
kedden d. u. 7-9	turista szakosztály,
szerdán „ 8-9	kerékpáros
csütörtökön d. u. 7-8	fürdőügyi sz. o.
pénteken „ 6-7	múzeumi „
„ „ 7-8	foto „
szombaton d. u. 6-8	kirándulási ügyeletes.

13. Főpénztár minden este 6—7 óra között tartja hivatalos óráját.

14. Könyvtár szerdán és pénteken 6—8 óráig

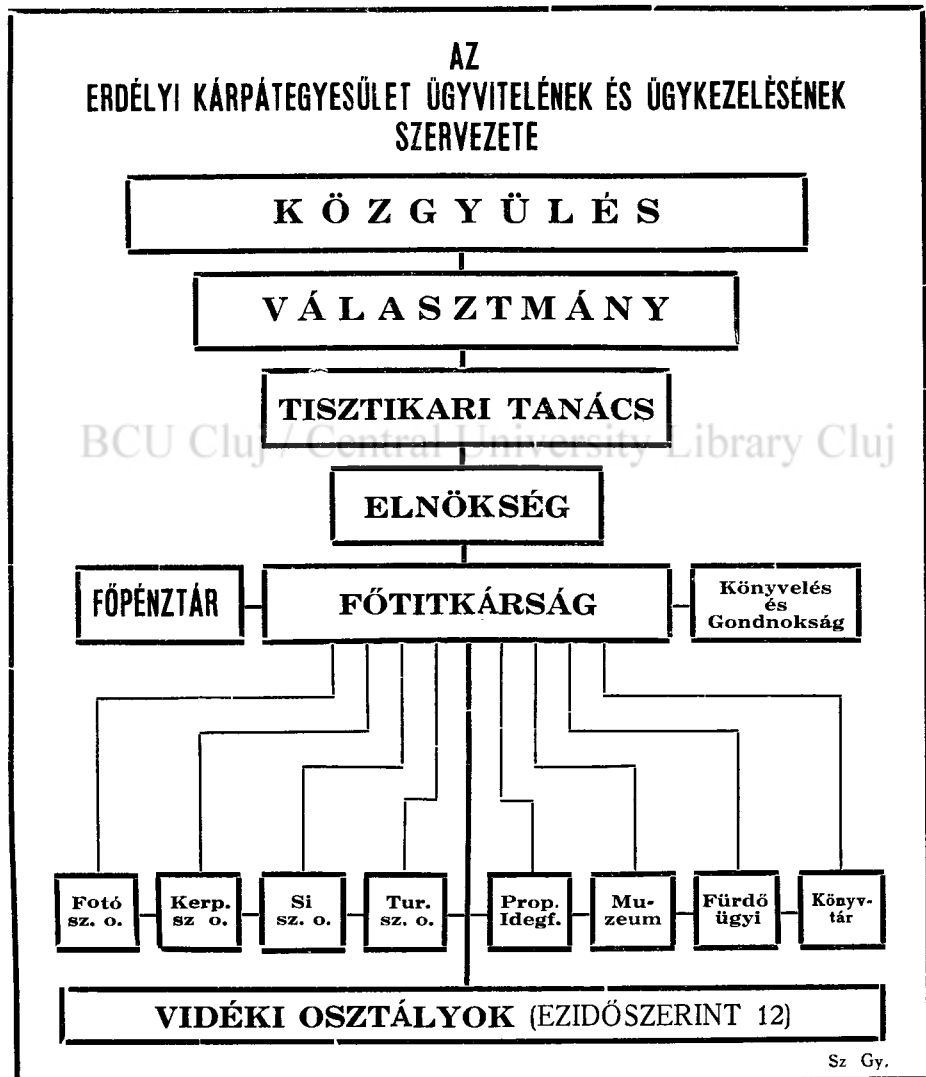
15. „Erdély“ lapreklamációk, stb. főtítkári hivatalos órák alatt.

Az ügyvitel a képleten feltüntetett módon történik, úgy a szakosztályok egymás között, mint a vidéki osztályokkal minden érintkezés a főtítkárságon keresztül történik. Ezen utat elhagyni nem lehet.

Egyesületünk bármely alakulata az általa levezetett üléseiről jegyzőkönyvet vezet és a másolatát sorszámossal ellátva főtítkárságnak küldi be.

Központi szakosztályok, eltérőleg a vidéki szakosztályoktól, kifelé harmadik jogi személyek.

Egyesületünk levele csak akkor bír érvénnyel, ha azt elnök vagy alelnök, főtítkárság vagy titkárság együtt írják alá.

Egy pár szó a turistaság szervezéséről.

Irta : Szolnoky Gyula.

A napilapokat olvasva akaratlanul is szemünkbe tűnik, hogy azoknak hasábjai szinte terheltek a hétvégi turistakirándulások hirdetőményeitől. Amennyi sportegyesület, alkalmi társaság vagy felekezeti alakulat, az mind tervez, rendez és vezet kirándulást ide vagy oda, ilyen vagy olyan eredménnyel és céllal. Általános szempontból helyes, mert hiszen ez a testet és lelket nemesisítő sport művelése nemcsak kívánatos, hanem mondjuk ma már életszükséglet. Ez ellen kifogása nem lehet, sőt nekünk turistáknak, ezen csak örülnünk kell. Azonban kifogásolhatók a szinte gomba módra szaporodó társadalmi állás, hitfelekezet, világnézet, színek, kedvenc virág, napszak stb. alapon nyugvó szétforgácsolt turista társadalmak. Már pedig, mint az élet bármely megnyilvánulásában, úgy a turistaságnál is a szervezetségben rejlik az erő s csakis szervezetben tömörült turista társadalomban élhetünk ideális turista életet, amennyiben a szervezett alakulat erő megnyilvánulása hatványozott alakban nyilatkozik meg. Ilyen szétforgácsolt, széthullott turistatársadalomban eredményes, célszerű, és sikeres turista kultúrmunkáról szó sem lehet, egy magasabb turista élet ki sem alakulhat. Széttagolt és apró turistaalakulatoknál legtöbbször hiányzik a helyes vezetés, szakértelem és tapasztalat. A turistaság geológiai, néprajzi, földrajzi s általában természettudományi ismeretek nélkül el nem képzelhető, mert ezek nélkül bekötött szemű, kilométer futó sajnos, amit sok ízben tapasztalhattunk csak üvöltő, zabáló és ámokfutó turisták lehetünk. Ily széttagolt alakulatoknál a tudományos ismeretek forrásán kívül, még az annyira fontos felszerelések, térképek, magasságmérő, mászó és mentő eszközök stb. sem állhatnak a tagok rendelkezésére. Nem rendelkeznek menedékházakkal, védőkunyhókkal, útjelzésekkel; szálloda, fürdők kedvezmény hiánya, továbbá a viszonyosság alapján álló többi nagy turistaegyesületek menedékház kedvezményeivel. Számptalan előnyt és kedvezményt tudnék még felsorolni, amit végeredményben a nagy turistaegyesületek javára tudnék írni, ezért feltétlen kívánatosnak tartom a további széthullás helyett a nagy turista egyesületekbe való tömörülést.

Egyesüljünk tehát az összes turista kívánalmaknak megfelelő 1—2 csakis turistaságot kultiváló egyesületbe. Ne alakítsunk egy városban 20 turista egyesületet. Lássuk be, hogy a széttagoltság kedvezőtlenül hat az igazi turistaság kifejlődésére. Vegyünk példát a száz turista testvéreinktől, akik 5—6000-en is elférnek egy egyesületben és ne akarjon minden 10—20-ik ember elnökösdit játszani ilyen vagy amolyan alakulat keretében s ne akarjon olyan dologhoz nyulni amihez nem ért.

Végeredményben, aki ideális célokért, ideális elgondolásban dolgozni akar, azt tárt karokkal várják a nagy turista egyesületben is

Turista egészségtan.

A hátizsák-patika.

Igen gyakran megbecsülhetetlen, ha az embernél van valami kötszer és gyógyszer, hogy a sérüléseket, megbetegedéseket legalább ideiglenesen elláthassa. Nagyobb csapatok túrázásánál a vezető mindenestre legyen ilyesmivel is felszerelve!

A tapasztalat a következő összeállítást igazolta a legjobbnak:

Sérülések ellátására: Steril gaze $\frac{1}{2}$ m²; steril gyapot 25 gr. mull- vagy kalikopótya 6 m $\times$ 5 cm. Jók a „kötés-patronok“, aminőket a katonaság is használ. Esős időben célszerű a kötést vízhatlan réteggel (Billroth- vagy Mosetig-batiszt, guttapercha, viaszosvászon, staniol, stb.) borítani. — Sokszor jó szolgálatot tesz valami ragtapasz — Eggoplast, Leukoplast, — melyet 3 $\times$ 1 cm-es méretben, eredeti dobozban kaphatunk. Jók a ragtapasszal kombinált kész sebkötések is kisebb sérülések gyors ellátására (Hansplast, Tegoplast). — **Háromszögletű kendő, biztosító tük.**

A seb környékének ártalmatlanná tételére az annyira kedvelt és méltán becsült jódtinktúra nehezen illeszthető a turista-patikába, mert mindent maró, nehezen csomagolható folyadék. Aránylag a legjobb a Merck-féle jódos pálcika. Jódtinktúra híján a seb környékének — nem magának a sebnak — megmosása, betupfolása alkohollal denaturált szesszel, rummal, vagy más erős pálinkával. — Sebek megmosására — főleg, ha földdel szennyezett — jó a Hyperol. 2–3 tablettát oldunk egy pohár vízben (teában) s ezzel mossuk, sőt borogatjuk a sebet. A szublimát nem ajánlható. Kitűnően bevált sebmosóoldatot ad a **Neo-Magnol** vagy a **Trypflavin**, 1–2 tablettá 1 liter vízben oldandó.

Kalium hypermanganat gyengén lila oldata sebmosásra vagy torokvíznek használható, azonban a nyílt sérülést ne mosogassuk, hanem első segélyként Wetol-sebolajat öntsünk rá és tiszta gaze-val kössük be.

Betegségek, rosszullet ellátására a következőket ajánlhatjuk:

Ivóvíz, mindig legyen a kulacsban, más szomjúság szenvedésének árán is. Mindennemű rosszullet szenvedését enyhíti egy-egy korty víz. Feloldásra, borogatásra, veszélyes felhevülés leküzdésére pótolhatatlan. Készlet fél liter.

Feketekávé. Jóminőségű babkávéből főzve. Erős legyen. — Gyengeség, kimerültség, ájuldozás, sérülés utáni elalélás, átfázás esetén. Csakis nagy adagban igazán hatásos (1–1½ deci egyszerre). Készlet 1–2 dl.

Acidum acetylosalicylicum („Aspirin“), 0,5 grammos tabletták. — Fájdalmak, főfájás, fogfájás, rándulások, menstruációs görcsök és láz ellen. Megázás, átfázás után meleg itallal, mint prophylaktikum (készlet 5–6 darab). Helyettesíthetik az acetylosalicylsvav sói (Kalmopyrin, Dilumin, Hydropyrin, stb.), továbbá Phenacetin (á 0.30) és bizonyos kombinált szerek.

Bismuthum subgallicum („Dermatol“). Sárgásszínű por. Késhegyenként hasmenés ellen. — Kitűnő sebhintőpor horzsolásokra, feltörésekre.

Hoffmann-csöppek (Spiritus aethereus). 10–15 csöpp kockacukron gyomorgörcs, hasfájás ellen; 30–50 csöpp ájuldozás ellen. — Szagolószer ájulás ellen. — Vattán szívás fogba. — Fáradságtól merev tagok bedörzsölésére. Készlet 8–10 gramm. Helyettesíthetik sóborszesz konyak vagy más erős szesz.

Domopon tabletták. Méreg. — Belső fájdalmak, görcsök, hasmenés, köhögés ellen. 3–4 óránként $\frac{1}{2}$ –1 tablettá, 24 órában 2–3 darab. Csak felnőtteknek.

Szódabikarbóna por. Gyomorégés, izomfáradtság ellen késhegyenként.

Orvosi szénpor. Mérgezés vagy annak gyanúja esetén 1–2 evőkanálnyi 2–3 dl vízben elkeverve Felfúvódás, hasmeles, gyomorrontás ellen.

Szalmiákszesz (Ammonia pura liquida). Rovarcsípések (méh, darázs, szúnyog, hangya) ellen, a marás helyének benedvesítése.

Borvazelin vagy zinkkenőcs, esetleg salicyles faggyú tubusban feltörések, „bőr-farkas“, leégés stb. kezelésére.

Útjelzések ügye. Ha valamelyik vidéki osztályunk kerületébe tartozó út színjelezní óhajlja, akkor az illető vidék 1/75.000 térkép másolatát a színjelezendő út megjelölésével küldje be az E. K. E. központi helyiségébe, ahol az engedély meg-

szerezéséért szükséges lépéseket megteszik.

Hivatalos közlemények. Azok a vidéki szakosztályok, melyek évvégi zársumadásaikat még nem adták be, ismételtén kérjük, hogy folyó év március 1-ig haladéktalanul küldjék el.

Az „Erdélyi Kárpát Egyesület” központi fotószakosztálya és a Kováts P. Fiai fotószakosztály 1934 május hó első felében együttesen országos jellegű nagy tavaszi fotóversenyt és kiállítást rendeznek.

A fotóversenyen és kiállításon való részvétel feltételei a következők:

1. A fotóverseny a feltételek tárgya és a versenyzők szerint 3 csoportra oszlik és pedig:

I. Művészi hatású turisztikai felvételek csoportja.

II. Általános művészi felvételek csoportja szabad témaválasztással.

III. Kezdő amatőrök csoportja.

2. A fotóversenyen résztvehet minden Románia területén lakó amatőr fényképész. A haladók egyidejűleg az I. és II. csoportban, a kezdők, azonban csak a III. csoportban pályázhatnak.

3. Az I. és II. csoportban pályázó haladó amatőrök csoportonként legfeljebb 10 (tíz) képet küldhetnek be, amelyek mérete 13×18 cm.-nél kisebb nem lehet és a 30×40 cm. méretet nem haladhatja meg. Ezen csoportokban beküldendő másolatok, illetve nagyítások bármilyen eljárással készülhetnek, mint pl. vegyileg színezett nagyítások, brómolajnyomatok, guminyomás stb. azonban kézzel színezett (kolorizozott képek) semmi esetre sem szerepelhetnek.

4. A III. csoportban a kezdő amatőrök legfeljebb 6 (hat) képpel pályázhatnak, melyek kizárólag direkt másolatok lehetnek és a 10/15 cm. méretet nem haladhatják meg. Kivételt képeznek a 3×4 cm. és ennél kisebb méretű felvételek, amelyek 10/15 cm. méretig megnagyítva is beküldhetők. A kezdő amatőrök képei egy nagyobb fehér kartonlapon csinosan elrendezve és felragasztva küldendők be.

5. Az I. és II. csoportban pályázó képek külön-külön kartonra ra-

Mindennemű turista felszerelés nagy választékban és a legegységesebb árak mellett kapható az

ARENA

SPORTÜZLETBEN

CLUJ, PIATA UNIRIINo. 4.

Tulajdonosok:

MEZEI IMRE és ERDŐS LÁSZLÓ

gasztandók, azonban a kartonozáshoz csakis fehér vagy chamois kartonok használhatók.

6. A beküldendő képek hátlapjára a következő adatok irandók :
 a) Római számmal az illető csoport, amelyben a pályázó résztvesz.
 b) A választott jelige, mely azonos kell legyen a beküldött képeken és a pályázó nevét és pontos címét tartalmazó zárt borítékon levővel.
 c) A kép címe, lehetőleg a felvételi adatok feltüntetésével.

7. A nevezési díj csoportonként 30 — Lei, ami a küldeményhez levélbélyegben melléklendő. Ugyancsak melléklendő minden pályázathoz egy zárt jeligés boríték, amely a pályázó nevét és pontos lakcímét tartalmazza.

8. Pályázatok beküldésének határideje: 1934 április 30.

Ezen határidőn túl beérkező, vagy a feltételeknek pontosan meg nem felelő pályázatok nem vétetnek figyelembe. A pályázatok a következő címekre küldhetők be :

E. K. E. Fotószakosztály, Cluj Str. Matia No. 3.

Kováts P. Fiai fotószaküzlet, Cluj, Piața Unirii 8.

9. A beérkezett képek elbírálását egy műértő amatőrökből alakult pártatlan bírálóbizottság végzi, amelynek tagjai a fotoversenyen nem vesznek részt. A bírálóbizottság 2 tagját az E. K. E. fotószakosztálya, 2 tagját pedig a Kováts P. Fiai cég delegálja, akik együttesen még 2 tagot hívnak meg a legjobb amatőrök sorából.

A bírálóbizottság határozata nem felelbevezhető meg s a kiosztott tiszteletdíjak nem cserélhetők be.

10. Minden csoport első, második és harmadik helyezette arany, ezüst illetve bronz-érmeket nyer s azonkívül a díjazások sorrendjében értékes fényképezőgépek, felszerelési cikkek, fotoanyagok és oklevelek kerülnek kiosztásra. A tisztelet díjakat a Kováts P. és Fiai cég és nagyobb foto-gyárak adományozzák s pontos leírásuk a fotoverseny határidejének közeledtével az „ERDÉLY” című lapban és az „ELLENZÉK” vasárnapi számaiban megjelenő fotorovatban közölve lesz.

11. A kiállítás képanyaga a díjazott és nem díjazott képekből lesz összeállítva. A kiállításra kerülő képek kiválasztását az általános fototechnikai és fotóművészeti követelmények figyelembevételével a bírálóbizottság dönti el, ugyancsak megfelelbevezhetetlen határozattal.

12. A képek beküldésének tényével, a pályázók minden külön nyilatkozat nélkül elismerik a feltételek és bírálóbizottsági határozata-

TURISTA JELVÉNYEK

Az E. K. E.-nek gyopárdiszes csinos jelvényei, hasonló kerékpár zászlócskák és arcképes turista igazolványok a tagok részére hivatalos időben az irodában kaphatók. Kírandulások alkalmával az egyesületi jelvények viselését kérjük

tok kötelező erejét. A beküldött képek a legnagyobb gonddal kezel-
tetnek, azonban esetleges sérülésekért, vagy elkallódásért a rendező-
ség felelőséget nem vállal. A kiállítás befejezése után a képek vissza-
küldése portómegettítés ellenében az E. K. E. fotoszakosztályától
(Cluj, Str. Matia No. 3) kérhet.

A fényképek kiállításával egyidejűleg a Kováts P. Fiai cég és
esetleg nagyobb foto-gyárak fototechnikai kiállítást is rendeznek. Be-
mutatásra kerülnek a legmodernebb fényképezőgépek, amatőr-kino
készülékek, hasznos segédesszközök és más fotóanyagok.

Igen érdekes csoportja lesz a kiállításnak a fotografálás fejlődé-
sét szemléltető régi készülékek, felszerelések és képek bemutatása.

*Ebben a csoportban való részvételre ezuton is meghívjuk mindazokat,
akik érdekes régi készülékekkel, képekkel és más kiállításra érdemes tár-
gyakkal rendelkeznek*

Kérjük azonban a részvételi szándékot a kiállítandó tárgyak ismer-
tetésével az E. K. E. fotoszakosztályának (Cluj, Str. Matia No. 3.) elő-
zetesen bejelenteni. Ebben a csoportban a kiállítók külön oklevéllel
esznek kitüntetve.

VEGYES

**Pótlás a legújabb „Cluj-i Kala-
uz“-hoz.** Ha valamely értékes könyv
egy elnézésből származó hiányaira reá-
mutatunk, ez még nem von le semmit az
illető mű becséből, sőt egy újabb kiadás-
nak csak a javára szolgál. Így maradt ki
fentemlített EKE-kalauzból többek között
a cluj-i főtéri templom úgynevezett
torony-kápolnájának legalább a főlemlítése,
ámbar annak az üvegfestményei is figyel-
met érdemelnek és az idegeneket érdekel-
hetik. Ugyanis, aki ezen üvegfestménye-
ket látta, az a legnagyobb elismeréssel ál-
lapíthatja meg azon művészi tökélyt, ame-
lyet utóbbi időben a zománccfestésnek ezen
módja elért. Ott ugyanis az egyik paza-
rál színezett ablak üvegképe a föltámadás
nagyszerű misztikus jelenetét ábrázolja.
Míg a másik üvegfestmény a földi köte-
lességteljesítés jutalmának, a mennyei ko-
rona elnyerésének a jelképezését tünteti
fel a Krisztus-király előtt fejedelmi szín-
pompában. Az egyházi művészet ezen re-
mekeire föl keil hívniunk az idegenek fi-
gyelmét, mert azok ugyanazon hírneves
bajor műintézetnek az alkotásai, amely
például a gherla-i főtemplom freskók-
kal ékesített belsejét restaurálta. *Za-la.*

A si magyar elnevezése. A „Brassói
Lapok“ karácsonyi számában egy cikk je-

lent meg a si helyes magyar elnevezésé-
től, de nem találja fején a szeptet. A si
(szki) magyar elnevezésére a *sikolya* szót
találja legmegfelelőbbnek, mert a Csalló-
közben így hívják. Ugy látszik, ezt a szót
a korszoly után vették, bár ez is retten-
tes magyar szó, éppenséggel nem magya-
ros. A si nem nevezhető *sikoltyunak* sem,
mert ezzel némely vidékeken azt a négy-
szögű fát jelölik, mellyel az ökörszekér
rúdájához a jármot csatolják. De így ne-
vezik a szövőszék nyüstjét tartó karikát
is. A „tyu“, „tyú“ végezeti szók is erőlt-
tettek a magyar nyelvben (pl. dugattyu,
emelytü, fogattyu, karmattyu. stb). De
nem találó elnevezés: a hótalp, hóléc, hó-
csúsó, stb. A si (szki) siklása közben „si“
hangot ad, Bizonyára a si hazájában: Nor-
végiában nem a hangjáról nevezték el ezt
a sporteszközt. De nem lehet *sikáló* sem
mert ez a Dunántulon zsarolót jelent, vi-
szont a *sikattyu* kádáreszköz, a *sikantyu*
az ördög szem-növény elnevezése, a „tyu“
végzet miatt erősen kaparja a fület, már
azért, kinek rosszúl esik hallani az ilyen
műszókat. Szerény véleményem szerint
sível a havon, lejtős domb, vagy hegyol-
dalon *sikló* gyakorlatot végzünk s mert
éppen a havon siklunk vele, helyes lenne.
a hósikló elnevezés. *Záray Jenő*

Illatszerek, valódi párisi parfümök, kozmetikai és toalettcikkek legolcsóbb beszerzési forrása. Az E. K. E. tagjainak 10 százalékos árengedmény!

AURORA

ILLATSZERTÁR

P. Unirii 29. szám.
(Bánffy palota)

Gilovics és Papszt

fűszer, csemege különlegességek üzlete Cluj, Piața Unirii 16. sz.
Telefon: 206.

Óriási választék finom csemegeárakban. **Kirándulásra** alkalmas konzervekben, hűsítő italokban és szörpökben.

Morvai Vilmos

csipke-, szallag- és selyemáruház

Cluj, Piața Unirii 12.

E. K. E. tagoknak árkedvezmény

Turistáknak

nélkülözhetetlen egy

jó fényképezőgép!

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás, Erdély legrégebbi fotoüzlete:

Kováts P. Fiai

Cluj, Piața Unirii No 8.

Zeiler József

épület és díszműbádogos

CLUJ

Str. Măloasă 4. (Astoriamellett)

Vállal: épület és bádogos munkát. Mézpergető-gépek nagyválasztékban.
Kérjen árjegyzéket.

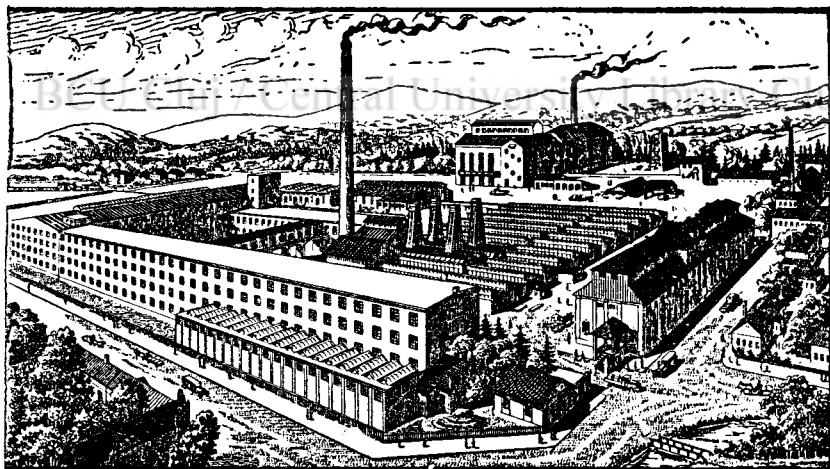
FÁRADSÁGOS TURÁJA
 SZÉP
FELVÉTELEIT
 LEGSZEBBEN
KIDOLGOZZA

A

F
OTOLABORATORIUM
PARFUMERIA D'OR

CLUJ, PIAȚA UNIREI No. 7.

Fotolaboratoriumi cikkek
 dús választékban.

Scherg Vilmos és Társai R. T.

brassói posztó- és divatárúgyarak ajánlják férfiruha és kabát-
 kelméiket. Mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányaikat sruha és téli
 kabát szövetek melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán veteked-
 nek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakat:

Cluj, Piața Unirii No. 22.